

Nem mertem mondani

Fáj a lábom. Nem tudok menni a templomba. Nem láttam az új papot még, pedig igen megnézném. Az uram soha nem szerette, mikor mentem. Azt mondta, minek megyek a papokhoz. Aztán már nem mondta. De nem volt féltékeny. Én szerettem a papokhoz menni, beszélgetni velük.

A bérmakeresztapám miatt lett az uram az uram. A bérmakeresztapám átnősült a szomszéd faluba. Sokszor járt haza. Egyszer aztán meséli, hogy összeismerkedett valakivel. Egy asszonnyal, akivel igen jókat beszélgetnek. Az asszony feleséget keres a fiának, mesélt neki rólam, ilyen kedves vagyok, olyan kedves. Hiába mondtam neki, hogy nem akarok én férjhez menni.

Ez az asszony engem ismeretlenül megszeretett. A fia akkor még katona volt. Fogoly. Az asszony igen lelkes lett, mondogatta a bérmakeresztapámnak, ez a lány jó lenne a fiának, amikor majd hazagyün. Mert igen bízott benne, hogy hazagyün. Így is lett, 47-ben meggyütt a fogságból, novemberben már mentem vele a búcsúba.

Így történt, ahogy mondom. Mert ahogy meggyütt, az anyja mondta neki, menjen el azt a lányt megnézni. Akkor már a bátyja udvarolt nekem. Hozta nekem a tökmagot, mert magozták akkor a tököket, aztán egyszer azt mondta, ha nem gyünne értem az öccse, akinek hát szánva vagyok az anyjuk által, akkor majd ő vesz el. Aztán még ott volt a Balogh is, az is járt oda, hát, mondom, most a három közül ki lesz vajon, aztán a Jóisten tudta, hogy legyen.

Abban az időben nem úgy volt, hogy a lányokat megkérdezték. Apám nem akart bálba se elengedni, még búcsúkor se, annyira visszafogták akkor a lányokat. De a bérmakeresztapám annyit beszélt a fejének, hogy végül elmehettem. Hát ott mennyi ismeretség kell, beszéltem, mennyit, pár szót az asszony fiával. Vasárnap már el is gyütt hozzánk. Nem akartam, húszéves voltam, eszembe se volt a férjhez menés, de azt mondták az anyámnak, a Rozika már húszéves ám, nem gondolja, hogy férjhez kell adni? A falu így volt abban az időben.

Az uram anyja igen kedves asszony volt, barátságos, szeretett azután is, hogy megismert. Az uram is jó ember volt. A testvére nem köllött volna a világerért se, igen szeretett inni, sokszor volt részeg. A Balogh meg elmaradt akkor. Az nem ivott, az nagyon jó ember volt. Később megint idejárt, pedig már megvolt a felesége. Nekem meg megvolt a férjem. Milyen jó lenne, mondta, hogyha mi összeszállnánk. Akart volna mindent, de azt nem szerettem, hogy tette magát, hogy ő valaki. Mikor az uram nagybeteg lett, és itt haldokolt, akkor is mindennap elgyütt. Aztán mikor meghalt az uram, utána is. Nem bántam végül is, lett kivel elbeszélgetnem.

Az uramnak volt valakije a háborúba menése előtt. Négy évig. De mikor elvitték őt katonának, az elkurvintotta magát. Egy német föl is csinálta, elment elvetetni, vérzett, úgy jött haza, látta az egész falu. Az uramnak,

mikor meggyűtt, szóltak, hogy mondjon le róla. Elsőre nem akart. Pedig nem volt a menyasszonya, csak udvarolgatott neki négy évig. Üzent neki a nő, hogy férjhez ment, de abban a pillanatban elválík, ha az uram vele akar lenni. Az uram anyja elzavarta. Erre elátkozta őt. Tudott praktikákat, mert az anyja valóságos boszorkány volt. Idegyűtt például a kisajtóhoz, mikor már én is itt laktam, benn feküdtünk az urammal, és kukoricát potyogtatott a kisajtóhoz. Hogy az majd rosszat hoz ránk. Meg is haltak reggelre a tyúkok, az igaz, meg a ház is azért égett le korábban, már az is amiatt volt. Az uram összeszedte a kukoricákat, én meg a paptól kértem segítséget. Azt mondta, imádkozik értünk. Aztán egyszerre csak abbamaradt az egész, a nő eltűnt.

Én nem hoztam elő őt az uramnak többet, egyszer se. Nem akartam haragot gyújtani. Elég volt nekünk a leégett házban meghalt ember szelleme. Az azért lett szellem, mert szeretett engem. Megjelent majdnem mindennap. Hogy valóságosan volt benn valami a szobában, vagy sem, nem tudom. Valami volt. Az uram is látta elsuhanni. Suhant befelé a szobába.

Nem a közös házunk égett le, hanem az, amiben fölnőttem. Az esküvőm előtt két héttel. Volt egy zsúpos istálló a szomszédban, onnan jött a baj. Épp a fátyolt igazgatták a fejemre, hogy hát jó lesz-e úgy, vagy amúgy, akkor kezdtek kiabálni, hogy ég a ház, ég a ház, kifelé, kifelé! Jaj, Jézusmária, szaladtunk, mindenki rohant, pakoltak ki, szekrény, ruhák, ki az utcára, rakták le a dolgokat az árokba amilyen gyorsan csak tudták, mentettek mindent, pakoltak ki. A Rozika dolgait, azt mentsétek, mondták, mindenki az én dolgaimat cipelte. Később a kedves plébános találta meg az árokban a nyakláncomat, a gyűrűket, ő adta vissza. A szomszédban, a zsúpos tetős istállónál disznót akartak pörkölni, de olyan igen alacsony volt, hogy valahogy begyulladt, és pont úgy hozta a szél, hogy a mi házunkra hordta a szikrát. És a Pista bácsi, az csak hordott ki mindent, és kiabáltak neki, hogy Pista bácsi, jöjjön ki, ne menjen már vissza, de az csak mondta, hogy a Rozika kelengyjét meg kell menteni. Nádtetős volt a ház, egy nádparázs ráesett, elvitték a kórházba, de meghalt.

Nagyon szeretett engem, sokat beszélgettünk. Behívott magához, először mikor úgy tizenhárom lehettem. Nem akarok rosszat mondani róla, szeretett nagyon, meg is halt miattam. Nem miattam, inkább az átok miatt. Ő lett a szellem, a Pista bácsi. Két hónappal később kezdődött. Akkor suhant először. Az uram is látta. Nem mindennap, de gyakran. Aztán már féltünk. Mondtam anyámnak, ő nagy szentes volt, erre ő megkérdezte a papot, mit csináljunk. Az meg azt mondta, szenteltessük föl a házat. A szalmazsákokra rakjunk keresztet. Engem is behívott a pap, mondjam el, mi van, hogy van, akkor aztán elmeséltem neki mindent. Mondom neki, plébános úr, ez igazság? Ez lehetséges? Persze, azt mondja. Mindenkinek van egy jó szelleme, meg egy rossz.

A mi papunkat is megkérdeztem, az is azt mondta, bizony, így van. Sokat imádkozzak, meg menjek be hozzá, részletekben mondjam el, mi hogy történt. Az uram erre jó nagyot káromkodott, mikor hallotta. Hogy minek megyek be mindig a papokhoz. De én bementem. Vissza is mentem hozzá többször, az meg megint elkérdezett mindent. Sokat vigasztalt, azt mondta,

imádkozzak, ő is fog. Nem is gyűtt többet a szellem. Abban a nyárban még volt, ősszel is volt, télen is, de aztán már nem. Úgy suhant, itt meg ott, csak suhant, meg mutogatott a szoba sarkába, mintha mondani akarna valamit.

Volt egy idősebb pap is itt, mikor idekerültem. Igen szerettem a templomba járni, főleg gyónni. Egyszer is gyónni akartam, mikor behívott magához. Azt mondja, hát maga olyan szép kislány, idevalósi? Ez még az elején volt. Mondtam neki, nem. Hát azért nem ismerem, hát akkor hova? Mondom, hova. Hát miért vagyok akkor itt? Hát mert idehoztak férjhez. És kérdez, és kérdez. Én sokat gyóntam már addigra, de olyanokat, amiket ő, soha nem kérdezett senki. Nem is mertem megmondani az uramnak, nem engedett volna el többet misére. Plébános úr, mondtam egyszer, nagyon sokat vagyok én itt benn, mit szólnak kinn a többiek? Erre gyorsan meggyóntatott. Milyen szép kislány, ezzel kezdte mindig. Meg hogy csak egy kicsit menjek be. Egyszer említettem az uramnak később, de csak annyit, hogy beszélgettem megint a pappal, erre jó nagyot káromkodott.

Igen sok pappal volt dolgom. A templomban segédkeztem nekik, meg máshol is találkoztunk, az uram ezeket nem tudta. Sok kispap volt, azok közt akadtak közeledősek, csak azt nem tudom, honnan tudták, hogy engem be lehet hívni, hogy tudták ezt átadni egymásnak, de nem mondok rosszat egyikről se, szeretem a papokat.

Egyszer, mikor kórházban voltam, ott is előkerült valahogy egy, az anynyira érdeklődött, hogyan vagyok, miképp vagyok, járok-e templomba, hogy aztán egész délutánokat elbeszélgetett velem. A végén már úgy szólítottak ki a nővérek minket a szobából, amit talált, hogy nyugodtan lehessünk. A végén mondtam neki, tisztelendő úr, maga hogyhogy ennyire ráér mindig, azt mondja, estére lesz csak mise, addig szeretne velem beszélgetni. Neki is elmeséltem a szellemet, azt mondta, hogyne lenne ilyen, sokat imádkozzak. De akkor már rég nem gyűtt, csak elmondtam neki a múltat.

A szülőfalumba néha visszajártam, ott is voltak káplánok. A lakodalomban mindig, arra mindig mentem. Vártak már. Volt köztük egy kis káplán, arra emlékszem, nagyon jól beszélgettem vele, egyszerre csak megjelenik az uram, követett. Odagyün, hogy gyere, megyünk táncolni. Nem mondta udvariasan. Szegény tisztelendőt ott kellett hagynom, igen sajnáltam.

Sokat voltam papok között, akadt ilyen, akadt olyan. Az uram nemigen volt féltékeny rájuk, vagy nem vettem észre, lehet, hogy az volt. A kis káplán előtt csúnyán beszélt, káromkodott is, ez igaz. De velem sose pörölt. Nem mondom, hogy nem volt nézeteltérésünk, de nem tudott haragudni, az volt a nagy szerencse. Én igen, én tudtam. De most már nem tudok, hát kire haragudjak, 91 éves vagyok. Imádkozom, ne fájjon úgy a lábom, igen jó volna megnézni az új papot.